

รายงานวิจัย

เรื่อง

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของ
โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A (H1N1)
ในนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

The effectiveness of the preventive measures against wide spreading
of the 2009 New Strain Influenza type A(H1N1)
in Suranaree University of Technology students.

ที่ปรึกษา

แพทย์หญิงพยอม บุรณสิน

คณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

นางเนื่องนิจ ณ ลำปาง

งานอนามัย ส่วนกิจการนักศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผู้ร่วมวิจัย

นางรักษา ศิวาพรรักษ์ นักวิจัย

นางพิมพ์ใจ ท้วมผิวทอง นักวิจัย

นางธัญรัตน์ ผนึกรัมย์ นักวิจัยและเลขานุการ

นายวารสาร เขตกระโทก ผู้ช่วยเลขานุการ

รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานของ
งานอนามัย ส่วนกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

25 กุมภาพันธ์ 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นด้วยต้องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A (H1N1) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ซึ่งสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และการอนุเคราะห์ของผู้มีพระคุณหลายท่าน ขอกราบขอบพระคุณ แพทย์หญิงพยอม บุรณสิน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางและสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตา

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต ไช่มุกด์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ วงศ์สรศักดิ์ อาจารย์ นายแพทย์ประทุมทอง ยาทุม อาจารย์ ดร.วิศิษฎ์พร วัฒนวาทีน และอาจารย์ นายแพทย์ เอนก มุ่งอ้อมกลาง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้และตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ คณะกรรมการดำเนินการควบคุมป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A(H1N1) ที่ร่วมอภิปรายผลการวิจัยในที่ประชุมคณะกรรมการฯ ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ชาญ ฒ ลำปาง ที่ให้ความอนุเคราะห์นักศึกษาอาสาสมัครช่วยแจกและเก็บแบบสอบถาม ขอขอบคุณนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมืออย่างดี ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านที่เอ่ยนามมาทั้งหมด ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ในที่สุดนี้ ขอขอบคุณ คณะผู้ร่วมวิจัย งานอนามัย ส่วนกิจการนักศึกษาทุกคนที่ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานหนักจนงานวิจัยนี้แล้วเสร็จ ได้แก่ คุณรักษา ศิวาพรรักษ์ คุณพิมพ์ใจ ท้วมผิวทอง คุณชญ์ศม์ ฝนิกรัมย์ และ คุณวารสาร เขตกระโทก ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.กัณทิมา ศิริจิระชัย และ คุณเพ็ญพรรณ ปิยารมย์ ที่คอยเป็นกำลังใจให้คณะผู้วิจัยสามารถเขียนรายงานวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัย ขอบอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณพ่อ แม่ ครู อาจารย์ และ ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้เลี้ยงดู อบรม สั่งสอน ให้ความรู้ ความรัก และ ความเมตตาแก่ผู้วิจัย

เนื่องนิจ ฒ ลำปาง
25 กุมภาพันธ์ 2553

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	:	ผลสัมฤทธิ์ของมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) ในนักศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารี
ผู้วิจัย	:	นางเนืองนิจ ฌ ลำปาง นางรักษา ศิวาพรรักษ์ นางพิมพ์ใจ ท้วมผิวทอง นางรัชฎ์รัมย์ ฌนีกรัมย์ และ นายวารสาร เขตกระโทก
สังกัดหน่วยงาน	:	งานอนามัย ส่วนกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ที่ปรึกษา	:	แพทย์หญิงพยอม บุรณสิน
ปีที่จัดพิมพ์	:	2553

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A (H1N1) ในนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และ เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อำเภอ เมือง จังหวัดนครราชสีมา ใน ภาคการศึกษาที่ 2/2552 จาก 6 สำนักวิชา ได้แก่ สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สำนักวิชาแพทยศาสตร์ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ และ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 473 คน ในจำนวนนี้มีนักศึกษาที่เคยป่วยเป็นโรค จำนวน 41 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 53 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น = 0.73 เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Server design) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.74)
2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.71)

3. นักศึกษามีพฤติกรรมที่ดีในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.56)
4. นักศึกษาที่เคยป่วยเป็นโรคมีความพึงพอใจในการรับบริการคัดกรองโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.93)
5. นักศึกษาที่เคยป่วยเป็นโรคมีความพึงพอใจในการรับบริการรักษาพยาบาลโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.87)

Abstract

Title : **The effectiveness of the preventive measures against wide spreading of the 2009 New Strain Influenza type A(H1N1) in Suranaree University of Technology students.**

Researcher : **Mrs.Naungnij Na-Lampang, Mrs.Ruksa Siwapornrak, Mrs.Pimjai Thomphewtong, Mrs.Thanyarat Phanugram and Mr.Warasarn Khetkrathok**

Work Unit : **Student Health Sub-division, Student Affairs Division, Suranaree University of Technology**

Advisor : **Payom Buranasin, M.D.**

Year : **2010**

This research was aimed to evaluate the effectiveness of the preventive measures against wide spreading of the 2009 New Strain Influenza type A(H1N1) in Suranaree University of Technology students. The result was expected to be used as the means to develop and improve the measures to prevent the wide spreading of the disease in the future.

The samples used in this research were 473 undergraduate students of SUT, Maung district, Nakhon Ratchasima province, in 2/2552 trimester from 6 institutes, i.e. Institutes of Engineering, Social Technology, Agricultural Technology, Medicine, and Nursing. Among those samples, 41 students had ever caught the disease.

The tool used in this research was a 5-level evaluation questionnaire comprised of 53 questions. The confidence level of the questionnaire was 0.73. The research was of survey research design using convenience sampling method. Statistics used in the analyses were percentage, mean, and standard deviation.

It was found that;

1. The students had knowledge in prevention of the 2009 New Strain Influenza type A(H1N1) in the “high” level ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.74).

2. The students were satisfied with the measures to prevent wide spreading of the 2009 New Strain Influenza type A(H1N1) in the “high” level ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.71).

3. The students had good behaviour to protect themselves from the 2009 New Strain Influenza type A(H1N1) in the “moderate” level ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.56).

4. The students that had ever been ill with the disease were satisfied with the 2009 New Strain Influenza type A(H1N1) screening service in the “high” level ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.93).

5. The students that had ever been ill with the disease were satisfied with the 2009 New Strain Influenza type A(H1N1) nursing service in the “high” level ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.87).

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	(ก)
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(ข)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(ง)
สารบัญ.....	(ฉ)
สารบัญตาราง.....	(ณ)
สารบัญภาพ.....	(ญ)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	1
สมมุติฐานการวิจัย.....	1
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
ตัวแปรในการวิจัย.....	2
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2 เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
ตอนที่ 1 โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1).....	4
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพและความพึงพอใจ.....	11
ตอนที่ 3 มาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.....	31
ตอนที่ 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
ตัวแปรที่ศึกษา.....	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	71

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4 ผลการวิจัย.....	74
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุรนารีที่ตอบแบบสอบถาม.....	75
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) ของนักศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารี.....	78
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อมาตรการการรณรงค์ป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1)ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.....	79
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมที่ดีในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกัน โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.....	81
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการรับบริการคัดกรอง โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิดA(H1N1) ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่เคยป่วยเป็นโรค.....	82
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการรับบริการรักษาพยาบาล โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิดA(H1N1) ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่เคยป่วยเป็นโรค.....	83
ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของ โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) ที่นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีต้องการให้ มหาวิทยาลัยดำเนินการ.....	84
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	92

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก บันทึกเชิฐผู้เชี่ยวชาญ.....	99
แบบประเมินคุณภาพความเที่ยงตรง.....	103
ภาคผนวก ข ค่าประเมินคุณภาพความเที่ยงตรงของผู้เชี่ยวชาญ.....	108
การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	112
ภาคผนวก ค แบบสอบถามความคิดเห็น.....	122
ประวัติผู้วิจัย.....	129

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2/2552.....	35
2.2 แนวปฏิบัติการคัดกรองด้วยการตรวจ Rapid Test ณ สถานพยาบาล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.....	39
2.3 จำนวนผู้มาใช้บริการคัดกรองไข้หวัดใหญ่ ณ สถานพยาบาล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.....	40
2.4 จำนวนผู้ต้องติดตามอาการที่มีอุณหภูมิตั้งแต่ 37.5 °C ขึ้นไป ของสถานพยาบาล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.....	41
2.5 การนำส่งผู้ป่วยรักษาต่อรพ.นครราชสีมา ของสถานพยาบาล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.....	41
2.6 การตรวจคัดกรองไข้หวัดใหญ่ด้วย Rapid test ณ สถานพยาบาล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตั้งแต่ วันที่ 20 กรกฎาคม 2552.....	42
2.7 การตรวจคัดกรองไข้หวัดใหญ่ด้วย Rapid test ณ สถานพยาบาล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี แยกตามประเภทและเพศ.....	42
3.1 ความหมายของมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale).....	70
3.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม.....	70
3.3 การแปลความหมายคะแนนแบบสอบถาม.....	70
3.4 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามแต่ละด้าน.....	72
4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามเพศ.....	75
4.2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามอายุ.....	75
4.3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามแหล่งที่พักอาศัย.....	76
4.4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามระดับชั้นปี.....	76
4.5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามสำนักวิชา.....	77
4.6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโรค.....	77
4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันโรค.....	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อ มาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรค.....	79
4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมที่ดีใน การปฏิบัติตัว เพื่อป้องกัน โรค.....	81
4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ ในการรับบริการคัดกรองโรค.....	82
4.11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ ในการรับบริการรักษาพยาบาลโรค.....	83
4.12 จำนวน และ ร้อยละของรูปแบบการรณรงค์ ที่นักศึกษา ต้องการให้มหาวิทยาลัยดำเนินการ.....	84

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	2

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์การระบาดไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A(H1N1) ซึ่งเป็นเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ที่ยังไม่สามารถผลิตวัคซีนป้องกันโรคได้ เริ่มระบาดจากประเทศเม็กซิโกเมื่อเดือนมีนาคม 2552 และขยายการระบาดสู่ประเทศอื่น ๆ รวมทั้งประเทศไทย องค์การอนามัยโลกได้ประกาศยกระดับการเตือนการระบาดเป็นระดับ 6

มหาวิทยาลัยได้เตรียมความพร้อมในการป้องกันการระบาดของใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 อย่างต่อเนื่อง และได้กำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติในการควบคุมป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A(H1N1) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A(H1N1)
2. เพื่อกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม ในการควบคุมป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A(H1N1) ได้
3. เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยให้บรรลุวัตถุประสงค์
4. นักศึกษาและบุคลากร มีส่วนร่วมในการรณรงค์ป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A(H1N1)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ประเมินผลสัมฤทธิ์ของมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A (H1N1) ในนักศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารี
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคต่อไป

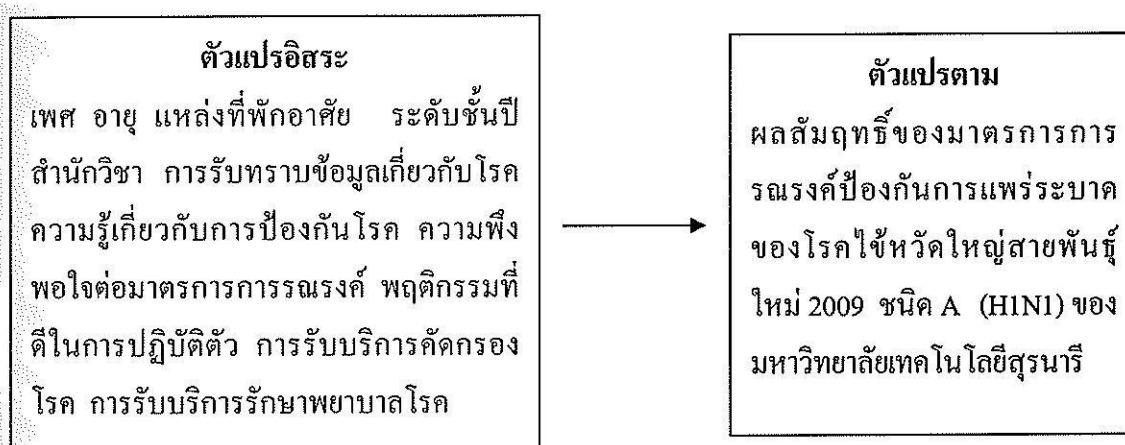
สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคที่ถูกต้องอยู่ในระดับมาก
2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อมาตรการการรณรงค์อยู่ในระดับมาก
3. นักศึกษามีพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคอยู่ในระดับมาก

4. นักศึกษาที่เคยป่วยเป็นโรคมีความพึงพอใจในการรับบริการคัดกรองโรคอยู่ในระดับมาก
5. นักศึกษาที่เคยป่วยเป็นโรคมีความพึงพอใจในการรับบริการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดว่า มาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A (H1N1) ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สามารถทำให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค มีความพึงพอใจต่อมาตรการการรณรงค์ มีพฤติกรรมที่ดีในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรค และนักศึกษาที่เคยเป็นโรคมีความพึงพอใจในการรับบริการคัดกรองและการรับบริการรักษาพยาบาลโรค ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ แหล่งที่พักอาศัย ระดับชั้นปี สำนักวิชา การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโรค ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค ความพึงพอใจต่อมาตรการการรณรงค์ พฤติกรรมที่ดีในการปฏิบัติตัว การรับบริการคัดกรองโรค การรับบริการรักษาพยาบาลโรค

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A (H1N1) ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. มาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A (H1N1) ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี หมายถึง การรณรงค์ป้องกันโรค ซึ่งประกอบไปด้วย การให้ความรู้ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การประชาสัมพันธ์ การป้องกันการแพร่ระบาดของโรค การคัดกรองโรค การรักษา พยาบาลโรค และการติดตามผลการรักษาโรค
3. โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A (H1N1) หมายถึง โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด เอ สายพันธุ์ เอชหนึ่งเอ็นหนึ่ง (A/H1N1) ซึ่งเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ของคน ที่ไม่เคยพบมาก่อน เนื่องจากการผสมกันของสารพันธุกรรมไข้หวัดใหญ่ในมนุษย์ แพร่ติดต่อระหว่างคนสู่คน

นิยามปฏิบัติการ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A (H1N1) ในนักศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารี หมายถึง การศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี หนังสือ ตำรา และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรค มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ส่วนข้อมูลทั่วไปและส่วนความคิดเห็นต่อมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในมหาวิทยาลัย โดยการตอบแบบสอบถาม แปลค่าคะแนนจากการวัดโดยใช้มาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดย จำนวนและสถิติร้อยละ และ วิเคราะห์ค่าระดับ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค ความพึงพอใจต่อมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรค พฤติกรรมที่ดีในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรค ความพึงพอใจในการรับบริการคัดกรองโรคและการรับบริการรักษาพยาบาลของผู้ที่เคยป่วยเป็นโรค โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

มหาวิทยาลัยได้แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงมาตรการการรณรงค์ป้องกันโรค มาตรการการคัดกรองโรค และมาตรการการรักษาพยาบาลโรค

บทที่ 2

เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ของมาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) ในนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเป็นหัวข้อตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1)

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพและความพึงพอใจ

ตอนที่ 3 มาตรการการรณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A (H1N1) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตอนที่ 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1)

ผู้วิจัยได้ศึกษาโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ชนิด A(H1N1) ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่มีโอกาสทำให้เกิดการระบาดใหญ่
2. เชื้อก่อโรค การแพร่เชื้อ ระยะฟักตัว และระยะแพร่เชื้อ
3. ลักษณะทางคลินิก และภาวะแทรกซ้อน
4. การรักษาและการป้องกัน
5. ระดับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่
6. วัคซีนไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

สดารัตน์ ผาตินาวิน (สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค ใน http://www2.thaiechamber.com/cms/documentstorage/com.tms.cms.document.Document_f230ab08-c0a81019-7346664f-8c9996d4/003.doc) ได้กล่าวถึงโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A(H1N1) ว่า

การระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ที่เริ่มจากประเทศเม็กซิโกและระบาดไปหลายประเทศทั่วโลก ตรวจพบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A(H1N1) สายพันธุ์ใหม่ตั้งแต่วันที่ 23 เมษายน พ.ศ.2552 องค์การอนามัยโลกประกาศยกระดับการระบาดใหญ่เป็นระดับ 4 ในวันที่ 27 เมษายน และระดับ 5 ในวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2552

การเปลี่ยนแปลงของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่มีโอกาสทำให้เกิดการระบาดใหญ่

ไวรัสไข้หวัดใหญ่หลายชนิดมีธรรมชาติในการติดเชื้ในสัตว์ปีกและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

ส่วนใหญ่ไวรัสเหล่านี้จะไม่ติดเชื้อในคน แต่บางครั้งไวรัสในสัตว์บางชนิดก็ติดเชื้อในคนได้ ซึ่งเกิดเป็นครั้งคราว การระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่เกิดเมื่อประชากรยังไม่มีภูมิคุ้มกันต่อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทางพันธุกรรมของไวรัส ซึ่งมี 2 แบบ คือ

- การกลายพันธุ์ (mutation)
- การแลกเปลี่ยนชิ้นส่วน genome ระหว่างไวรัสต่างสายพันธุ์ (reassortment) เป็นการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ 2 สายพันธุ์ในเซลล์เดียวกันและมีการรวมชิ้นส่วน genomes ของ 2 สายพันธุ์ลงในอนุภาคไวรัสเดียวกัน ทำให้เกิดไวรัสลูกผสมสายพันธุ์ใหม่

เชื้อก่อโรค

ไวรัสสายพันธุ์ใหม่ชนิด A(H1N1) ตรวจพบครั้งแรกในคนในเดือนเมษายน พ.ศ.2552 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เม็กซิโก และแคนาดา เชื้อไวรัสประกอบด้วย genes 2 ตัวจากสายพันธุ์ไข้หวัดใหญ่ที่พบโดยปกติในสุกรในยุโรปและเอเชีย genes จากสายพันธุ์ที่พบในสัตว์ปีก และ genes จากสายพันธุ์ที่พบในคน นักวิทยาศาสตร์จึงเรียก “quadruple reassortant” virus มีการศึกษาพบว่าเชื้อสามารถมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมและยังติดต่อสู่มนุษย์ได้นาน 2-8 ชั่วโมงหลังจากจับอยู่บนสิ่งของ เชื้อถูกทำลายที่อุณหภูมิ 75-100°C (167-212°F) รวมทั้งสารเคมีหลายชนิด เช่น คลอรีน ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ ผงซักฟอก (สบู่) iodophors (iodine-based antiseptics) และแอลกอฮอล์ ถ้าใช้ในความเข้มข้นเหมาะสมและเวลานานพอ

การแพร่เชื้อ

ข้อมูลเท่าที่มีอยู่บ่งชี้ว่าเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A(H1N1) สามารถติดต่อได้ด้วยวิธีคล้ายกับเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่เกิดตามฤดูกาล ซึ่งแพร่จากคนสู่คนโดยการสัมผัสฝอยละอองน้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วย เนื่องจากฝอยละอองน้ำมูก น้ำลายไม่คงอยู่ในอากาศและจะกระจายไปได้ในระยะใกล้ (น้อยกว่า 1 เมตร) การได้รับเชื้อจึงต้องสัมผัสใกล้ชิด (เช่น ผู้ป่วยไอ หรือจามใกล้ผู้ที่มีภูมิไวรับ) นอกจากนี้ยังสามารถติดเชื้อมาจากสิ่งของที่ปนเปื้อนเชื้อ โดยคนจับสิ่งของที่ปนเปื้อนแล้วเอามือไปสัมผัสตา จมูก ปาก โดยไม่ได้ล้างมือก่อน ไม่มีความเสี่ยงในการติดเชื้อมาจากการรับประทานหมูและผลิตภัณฑ์จากหมู

ระยะฟักตัว

ระยะฟักตัวของเชื้อยังไม่รู้แน่ชัดคาดว่าอยู่ในช่วง 1-7 วัน ส่วนใหญ่ 1-4 วัน (ข้อสันนิษฐานจากข้อมูลการระบาดใหญ่ที่ผ่านมา พบ ระยะฟักตัว 1-3 วัน ระยะแฝง (latent period) 0.5-2 วัน)

ระยะแพร่เชื้อ

เชื่อว่าเชื้อมีคุณสมบัติในการแพร่เชื้อเช่นเดียวกับไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่เกิดตามฤดูกาล คือ ตั้งแต่ก่อนมีอาการ 1 วัน จนถึง 7 วันหลังมีอาการ เด็กเล็กอาจมีระยะแพร่เชื่อนานกว่านี้ การระบาดครั้งนี้ในเม็กซิโกพบว่าบางตัวอย่างที่เก็บหลังวันเริ่มป่วย 6-7 วันยังให้ผลบวกจากการตรวจ RT-PCR จากข้อมูลการระบาดใหญ่ที่ผ่านมา พบอัตราการติดโรคพื้นฐาน (Basic reproduction number -R0) 1.5-2.0 (หมายถึงจำนวนคนเฉลี่ยที่จะติดโรคจากผู้ป่วย 1 ราย)

ลักษณะทางคลินิก

ในจำนวนผู้ป่วยยืนยัน 25 รายในเม็กซิโก ทุกรายต้องอยู่รักษาในโรงพยาบาลด้วยอาการ ปอดอักเสบรุนแรง เกือบร้อยละ 90 มีอาการไข้ ไอ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ และปวดศีรษะ เช่นเดียวกับผู้ป่วยในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ส่วนใหญ่มีอาการของระบบทางเดินหายใจส่วนบน มีไข้ ปวดกล้ามเนื้อ ประมาณร้อยละ 20-25 มีอาการของระบบทางเดินอาหาร เช่น คลื่นไส้ อาเจียน ในจำนวนผู้ป่วยยืนยัน 44 รายที่รัฐนิวเจอร์ซีย์ มากกว่า ร้อยละ 80 มีอาการ ไอ ไข้ อ่อนล้า ปวดศีรษะ หนาวสั่น เจ็บคอ มีน้ำมูก ปวดกล้ามเนื้อ มีบางรายมีอาการท้องร่วง ปวดท้อง และปวดข้อ

การระบาดครั้งนี้ในชุมชนเล็ก ๆ ในรัฐ Veracruz ประเทศเม็กซิโก มีการระบาดของอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ อย่างอ่อน (mild ILI) ประมาณครึ่งหนึ่งของประชากร จากข้อมูลการระบาดใหญ่ที่ผ่านมา คาดว่าประชากรที่มีอาการป่วยมีประมาณ 2 ใน 3 ของประชากรในพื้นที่เกิดการระบาดใหญ่

ภาวะแทรกซ้อน

จนถึงวันนี้ยังไม่มียุทธศาสตร์การป้องกันของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A(H1N1) ผู้ป่วยที่พบในการระบาดครั้งก่อน ๆ พบตั้งแต่อาการทางเดินหายใจเล็กน้อยจนถึงอาการของระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง ขาดน้ำ หรือปอดอักเสบ การเสียชีวิตยังมีน้อย แม้ว่าจะยังไม่มีข้อมูลแต่แพทย์ควรตระหนักถึงภาวะแทรกซ้อนที่อาจมีเช่นเดียวกับไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล ได้แก่ ภาวะแทรกซ้อนของระบบทางเดินหายใจส่วนบน (sinusitis, otitis media, croup) ภาวะแทรกซ้อนของระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง (pneumonia, bronchiolitis, status asthmaticus) ภาวะแทรกซ้อนของหัวใจ cardiac (myocarditis, pericarditis) กระดูก กล้ามเนื้อ (myositis, rhabdomyolysis), ระบบประสาท (acute and post-infectious encephalopathy, encephalitis, febrile seizures, status epilepticus) toxic shock syndrome และปอดอักเสบติดเชื้อทุติยภูมิ

ผู้ที่มีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดภาวะแทรกซ้อน ขณะนี้ยังไม่มียุทธศาสตร์การใช้ข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนของไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล ดังนี้

- เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี

- ผู้ที่อายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป
- หญิงตั้งครรภ์
- ผู้ใหญ่และเด็กที่เป็นโรคปอดเรื้อรัง โรคตับ โรคเลือด โรคระบบประสาท กล้ามเนื้อ
- ผู้ใหญ่และเด็กที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง
- บุคลากรที่ดูแลผู้ป่วย

การรักษา

ยาที่แนะนำให้ใช้ คือ Oseltamivir หรือ Zanamivir จะช่วยบรรเทาอาการและป้องกันการ
ภาวะแทรกซ้อนรุนแรง เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่มีต้นกำเนิดจากสุกรจะคือดอยา amantadine และ
rimantadine

การป้องกัน

การป้องกันตนเองไม่ให้ติดเชื้อ

- ล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่และน้ำ โดยเฉพาะหลังการไอหรือจาม การล้างมือแต่ละครั้งควรใช้เวลาให้นานพอ (ประมาณ 15-20 วินาที) หรือร้องเพลง “Happy Birthday” 2 รอบ
- อย่าใช้มือสัมผัสตา จมูก ปาก
- รักษาสุขภาพให้แข็งแรง
- นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ
- ไม่เครียด
- ดื่มน้ำให้มาก
- รับประทานอาหารที่มีคุณค่า
- หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย พยายามอย่าสัมผัสกับสิ่งของที่อาจปนเปื้อนเชื้อโรค
- ปิดปาก จมูกด้วยทิชชูเวลาไอ จาม แล้วทิ้งในถังขยะ ถ้าไม่มีทิชชูให้ใช้มือปิด แล้วล้างมือด้วยสบู่และน้ำทุกครั้ง
- ถ้าป่วยให้หยุดงานหรือหยุดเรียนอยู่ที่บ้านนาน 7 วันหลังเริ่มมีอาการ หรือหลังจากไม่มีอาการแล้ว 24 ชั่วโมง (ขึ้นกับว่าอะไรจะนานกว่า) เพื่อไม่ให้แพร่เชื้อไปยังผู้อื่น

ระดับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่

การระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่มีผลกระทบทั่วโลกและไม่สามารถคาดการณ์ได้ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 การระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่เกิดขึ้นช่วง ๆ โดยมีระยะห่างประมาณ 10-50 ปี แต่ละครั้งมีความรุนแรงและผลกระทบแตกต่างกัน องค์การอนามัยโลกกำหนดระดับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ใน พ.ศ. 2542 และ ปรับใหม่ใน พ.ศ. 2548 และ 2552 โดยมีการปรับเปลี่ยนการจัดกลุ่มและรายละเอียดระดับของสถานการณ์การระบาดใหญ่ให้กระชับเข้าใจง่าย และอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์จริง ระดับ 1-3 เกี่ยวข้องกับการเตรียม พร้อมรวมทั้งการพัฒนาสมรรถนะและกิจกรรมวางแผนการตอบสนอง ระดับ 4-6 เป็นการส่งสัญญาณถึงความจำเป็นในการตอบสนองและความพยายามบรรเทาผลกระทบ นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มรายละเอียดช่วงเวลาหลังการระบาดใหญ่ระลอกแรกเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการฟื้นฟูภายหลังการระบาดใหญ่

ระดับการระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่โดยองค์การอนามัยโลก

ระดับ 1	ไม่พบเชื้อ ไวรัส ไข้หวัดใหญ่ที่แพร่อยู่ในสัตว์เป็นสาเหตุการติดเชื้อในคน
ระดับ 2	เชื้อไวรัส ไข้หวัดใหญ่ที่แพร่อยู่ในสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ป่า สามารถทำให้เกิดการติดเชื้อในคนและเชื่อว่ามีโอกาสทำให้เกิดการระบาดใหญ่
ระดับ 3	เชื้อไวรัส ไข้หวัดใหญ่ของสัตว์หรือเชื้อที่กลายพันธุ์จากการผสมสายพันธุ์ (reassortant) ของไวรัสในคนและในสัตว์ทำให้เกิดการป่วยเป็นช่วงๆ หรือเป็นกลุ่มเล็ก แต่ไม่มีผลทำให้การติดต่อระหว่างคนสู่คนมากพอที่จะทำให้เกิดการระบาดในระดับชุมชน
ระดับ 4	ตรวจสอบพบว่าเชื้อ ไวรัส ไข้หวัดใหญ่ของสัตว์หรือเชื้อที่กลายพันธุ์จากการผสมสายพันธุ์ (reassortant) ของไวรัสในคนและสัตว์สามารถทำให้เกิดการระบาดในระดับชุมชน
ระดับ 5	มีการแพร่เชื้อ ไวรัสดังกล่าวจากคนสู่คนในอย่างน้อย 2 ประเทศในหนึ่งภูมิภาคขององค์การอนามัยโลก
ระดับ 6	นอกเหนือจากเกณฑ์ที่กำหนดในระดับ 5 มีการระบาดในชุมชนในประเทศอื่นอย่างน้อย 1 ประเทศในอีกภูมิภาคขององค์การอนามัยโลก
Post-peak period	ระดับการระบาดในหลายประเทศที่มีการเฝ้าระวังอย่างดีลดต่ำกว่าระดับที่สูงสุด
Possible new wave	ระดับการระบาดในหลายประเทศที่มีการเฝ้าระวังอย่างดีกลับเพิ่มสูงขึ้น